

Aile Sağlığı Merkezlerinde **ZONA İle M¼cadele**

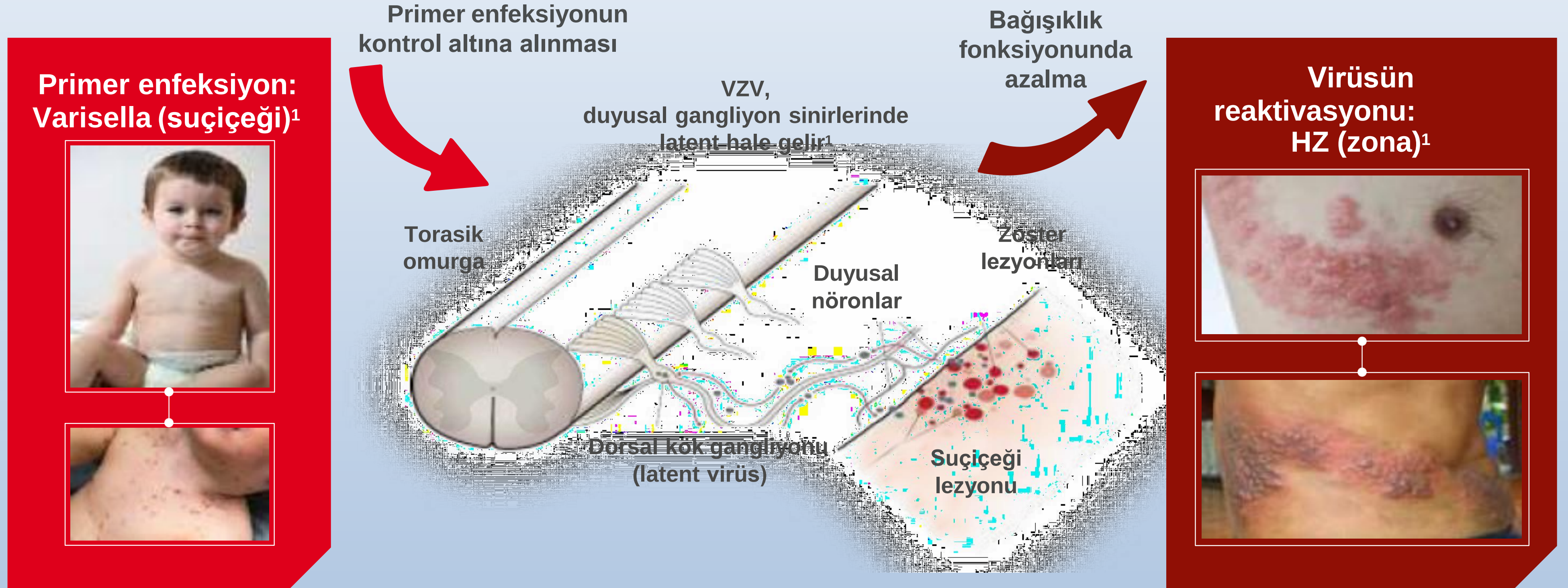
Uz.Dr. Halil Volkan TEKAYAK

Adana Çukurova Kurttepe Aile Sağlığı Merkezi
volkantekayak@gmail.com

AHEKON 2024 – 14.Aile Hekimlięi Kongresi
31.10.2024

Herpes zoster (HZ), latent durumdaki Varisella Zoster Virüsü'nün (VZV) reaktivasyonundan kaynaklanır.

ABD’de ≥ 40 yaşındaki erişkinlerin yaklaşık

%99,5’i

VZV için seropozitifdir
ve

 her 3 kişiden 1’i

yaşamları boyunca ZONA hastalığına yakalanacaktır.

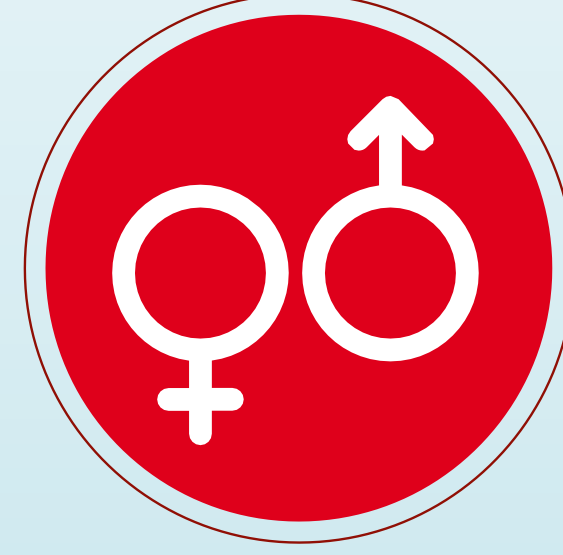
Herpes Zoster (HZ) ülkemizde en yaygın görülen viral cilt hastalığıdır

Diğer ülkeler ile benzer şekilde ülkemizde de **VZV seropozitifliği yüksektir.**

10 yaş üzeri bireylerde VZV seropozitiflik oranı **yaklaşık %85'tir.**

VZV seropozitifliği açısından kadın ve erkek cinsiyet arasında **fark bulunamamıştır** (%93.8 vs %95.2).

Türkiye'de Dermatoloji kliniğine başvuran hastalarda **her 100 kişiden 1'inde** HZ mevcuttur.

Referans: 1. Badur S, Senol E, Azap A, et al. Herpes Zoster Burden of Disease and Clinical Management in Turkey: A Comprehensive Literature Review. Infect Dis Ther. 2023;12(8):1937-1954.

Zona; ciddi ve uzun süreli komplikasyonlara yol açabilen **ağrılı** bir hastalıktır^{1,2}

AKUT TABLO

- Tek taraflı, veziküler döküntü
- Ağrı “dayanılmaz” olabilir – sıklıkla sızı, yanma, bıçak saplanması veya şok-benzeri şekilde tanımlanır
- Zonanın diğer semptomları arasında baş ağrısı, fotofobi, halsizlik ve ateş yer alır

KOMPLİKASYONLAR

Postherpetik Nevralji (PHN)

- >3 aydır devam eden nöropatik ağrı
- Zona hastalarının %30'a varanını etkiler²

Herpes Zoster Oftalmikus (HZO)

- Zona hastalarının %25'e varanını etkiler¹
- Nadiren bazı vakalarda görme kaybına yol açabilir.

Diğer komplikasyonlar

- Dissemine hastalık³
- Skar oluşumu³
- Nörolojik komplikasyonlar^{3,7,8}
- Ramsay Hunt sendromu (işitme kaybı dahil)^{1,8,9}
- Bell Paralizi⁹
- Kardiyovasküler ve serebrovasküler olaylar⁴

REKÜRRENS

- Hastaların ~%6–10'u **rekürren** bir epizod yaşar.

HZ semptomları immüno Kompromize hastalarda daha şiddetli ve atipik olabilir ve komplikasyonlar daha sık görülebilir

Zona; kronik komplikasyonların takip edebileceği prodromal ve akut fazlardan oluşur.¹⁻⁴

Prodromal dönem^{1,2}

- Ağrı
- Baş ağrısı
- Fotofobi
- Halsizlik
- Anormal cilt hassasiyeti
- Ateş (daha az yaygın)
- 4 gün-2 hafta

Akut dönem¹⁻³

- Tek taraflı veziküler döküntü ve eşlik eden ağrı
- 2-4 hafta

Subakut herpetik nevralji⁴

- Kabuklanma ve derinin iyileşmesi
- 3 aya kadar

Kronik dönem^{4,7}

- Post-herpetik nevralji (hastaların %30'una kadar): Döküntü başladıktan sonra ≥ 90 gün süren nöropatik ağrı
- Aylar/yıllar

Yeni lezyonlar (veziküller) ortaya çıkar^{1,3}

1. Hafta

Püstüler lezyonlar^{1,3}

2. Hafta

Lezyonlar krutlanır ve iyileşir^{1,3}

3. Hafta

Yara izi ve pigmentasyon; lezyonlar iyileştikten sonra uzun süre devam edebilir;² şiddetli HZ bulunan hastaların ~%10'unda döküntü iyileştikten 6 ay sonra skar mevcuttur. (N=113)⁸

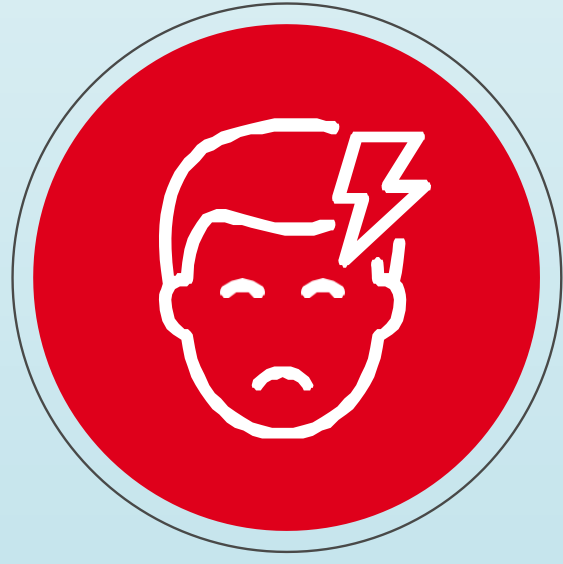

4. Hafta

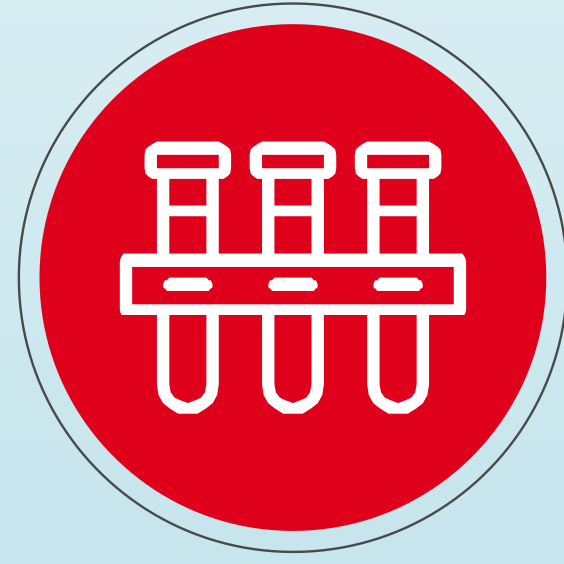
Lezyonlar iyileştikten sonra uzun süreli skarlaşma ve pigmentasyon bozuklukları görülebilir.

Döküntü başlangıcından itibaren geçen süre

Prodromal dönemde Zona tanısı koyulamayabilir, dolayısıyla tanı ve tedavisi gecikebilir

Prodromal
dönemdeyken **sadece**
ağrı ile Zona tanısı
koyulamayabilir

Veziküller ortaya
çıkınca klinik
olarak tanı konur
ve **seroloji/PCR**
testleri ile
doğrulanabilir

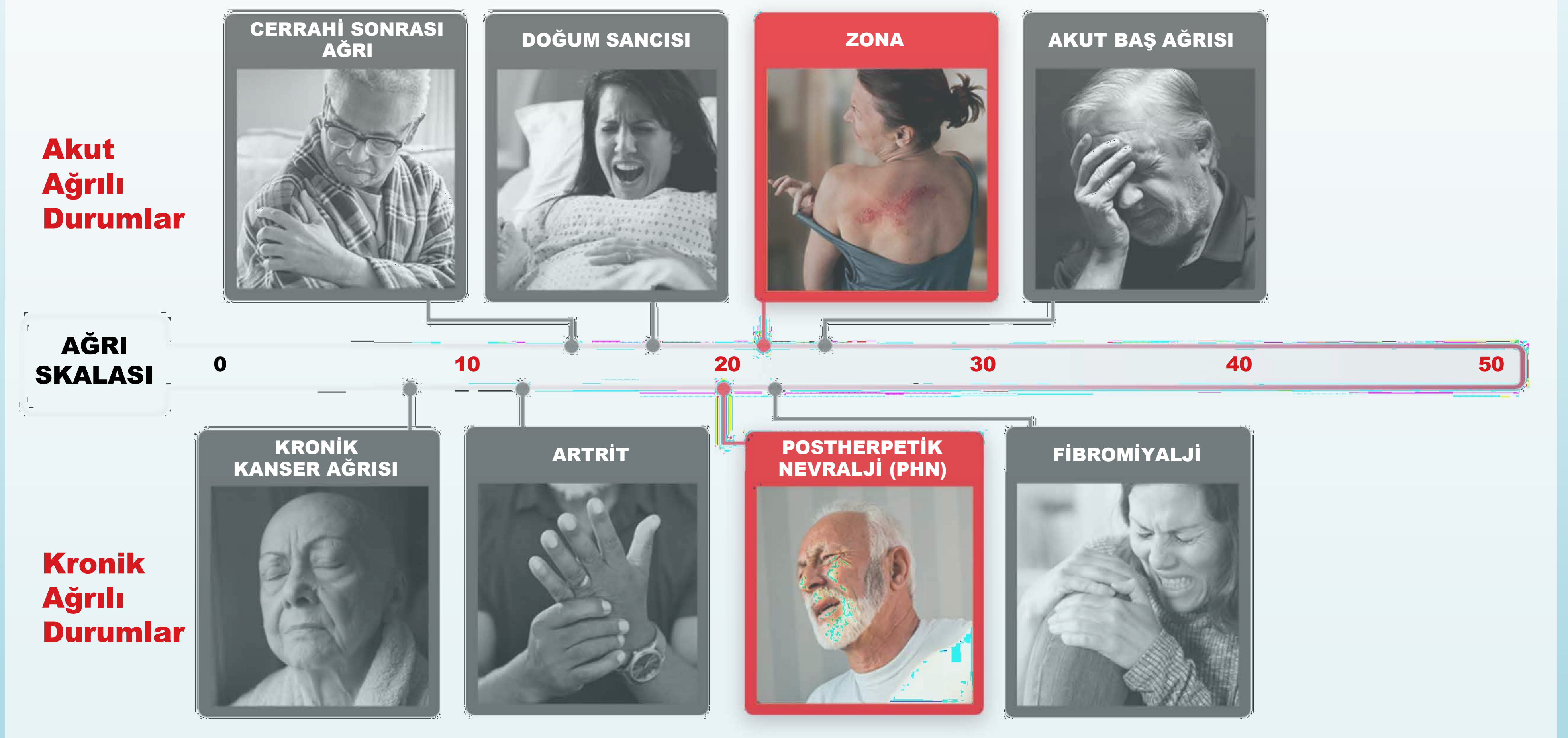

Tedavinin amacı
ağrıyı azaltmak, hızlı
iyileşme sağlamak ve
komplikasyonları
önlemektir

Antiviral tedaviye
döküntü başladıktan
sonra **en erken**
şekilde ve **72 saat**
içinde
başlanmalıdır

Sadece bir döküntüden çok daha fazlası; zona ağrısı, en kötü ağrılardan biri olarak tarif edilmektedir

McGill Ağrı Anketi - Kısa Form kullanarak farklı hastalıklar için bildirilen ağrı seviyeleri¹

ZONA Tedavi

Döküntü başlangıcı

7-10 gün süren döküntü

Aylar/yıllar süren PHN

Akut HZ'de antiviral tedavi

Döküntünün başlangıcından sonraki 72 saat içinde

- Antiviraller HZ'nin şiddetini ve süresini azaltabilir
- Oral asiklovirin PHN insidansına etkisi sınırlıdır veya yoktur etkilemez; diğer antiviral tedavilerde yetersiz bulgu

HZ ağrısının tedavisi akut evrede başlar ve yıllarca sürebilir

PHN hastaları yaygın olarak; birden fazla ağrı kesiciye gereksinim duyar ve bu ilaçlar sıklıkla etkisiz kalır.

Analjezikler ve anti-enflamatuvar ajanlar, B vitamini

Nöropatik ağrı ilaçları

- Trisiklik antidepresanlar
- Topikal ajanlar
- Opioidler

PHN hastalarının sadece %14'ü tedaviden memnun kalır

ZONA Tedavi

Antiviral Tedavi

- Virüs yayılımının süresini azaltır.
- Akut ağrının şiddetini ve süresini azaltır.
- Döküntünün iyileşmesini hızlandırır.

- **PHN'nin önlenmesinde etkililiği sınırlıdır.**
- İdeal olarak, semptomlar başladıktan sonra 72 saat içinde başlanmalıdır.

Ağrı Kontrolü

- Analjeziklerden epidural anesteziye kadar varan ağrı tedavisidir.

Kortikosteroidler

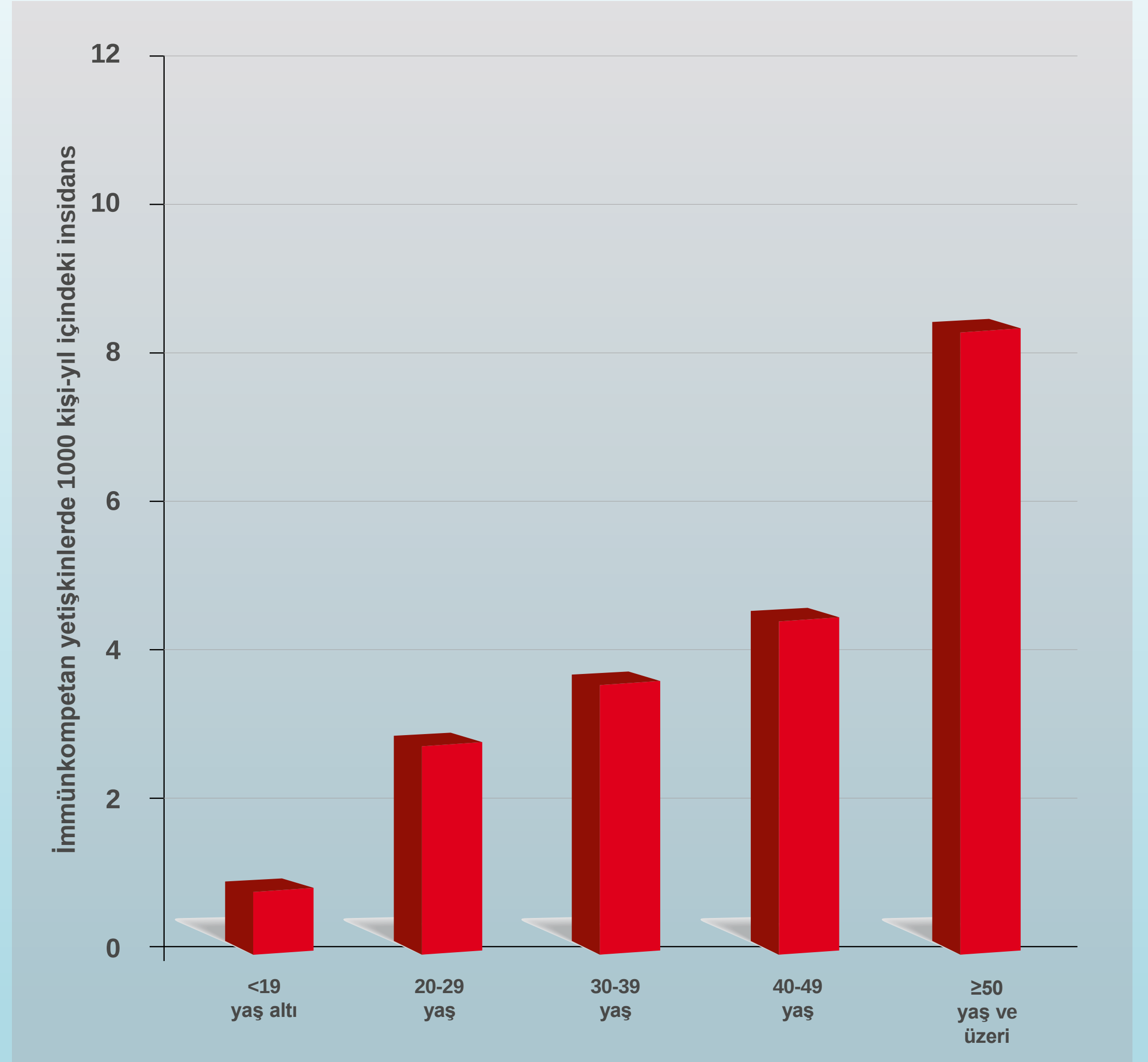
- HZ'in akut semptomlarını azaltabilir.
- PHN'yi önlemedeki etkisi bilinmemektedir.

PHN hastalarının sadece %14'ü tedaviden memnun kalmaktadır.

Zona riski yaşıla birlikte artmaktadır;

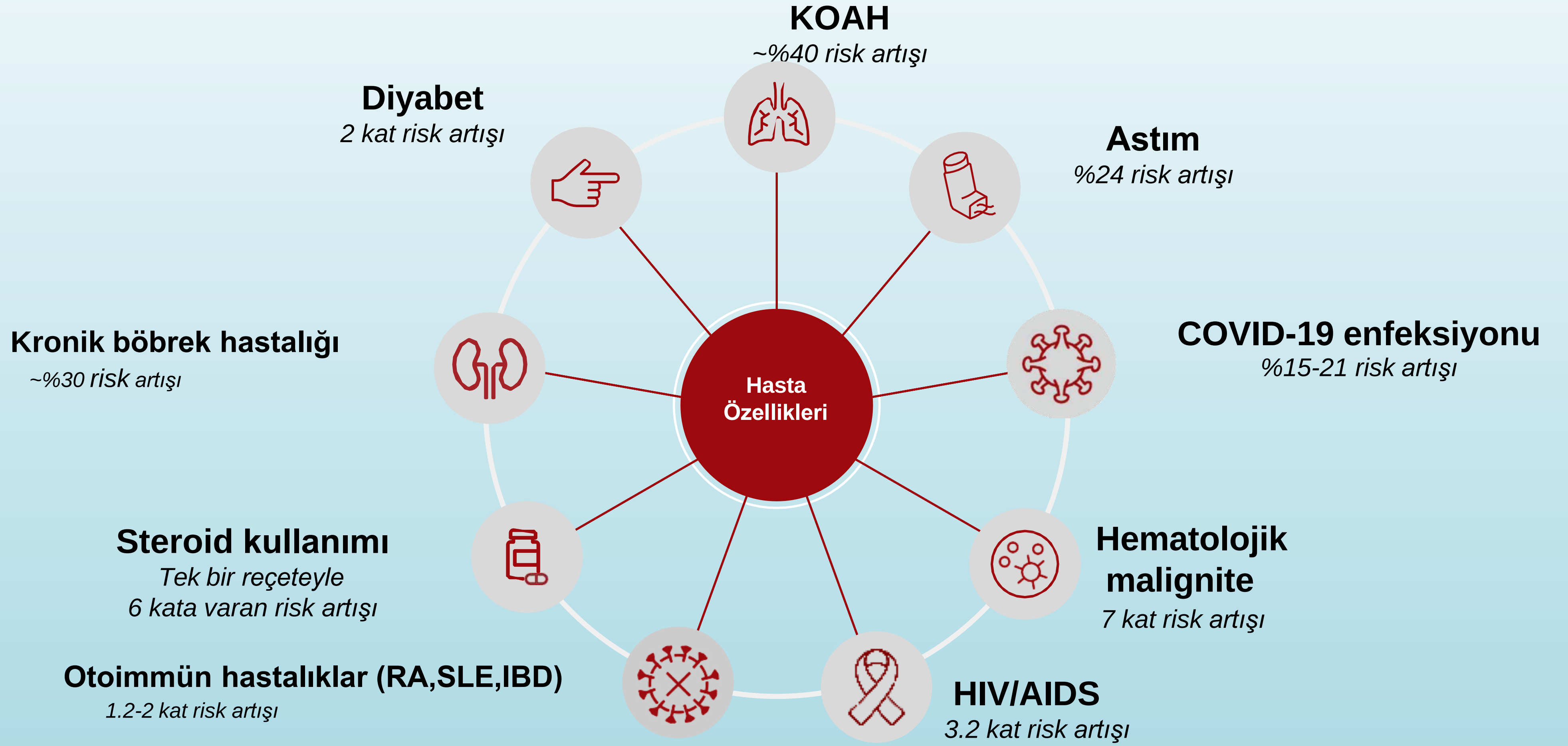
≥50 yaşındaki erişkinlerin >%90'ı VZV ile enfektidir ve ZONA için risk altındadır.

En fazla artış
50 YAŞ
itibariyle
görölmektedir.

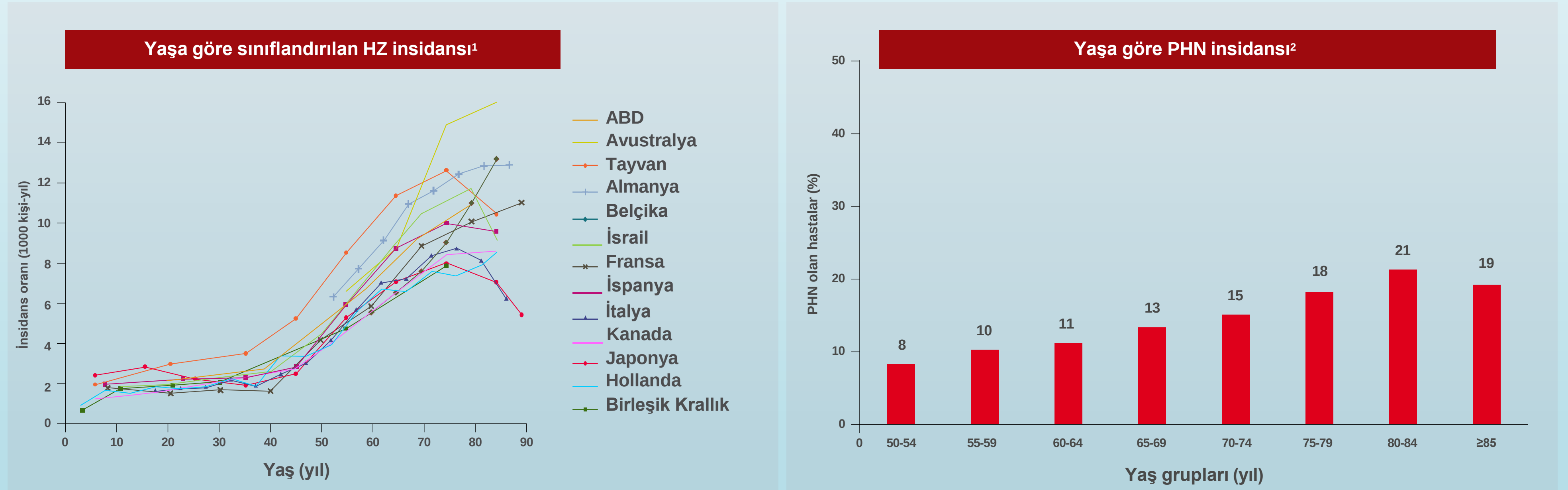
İleri yaş erişkinler; zona ve zonanın komplikasyonları açısından yüksek risk altındadır.

Yaşa ek olarak; çeşitli diğer faktörler Hastaların ZONA riskini daha da artırabilir

Herpes zoster (HZ) ve postherpetik nevralji (PHN) insidansı yaşla birlikte artar

HZ insidansının ve dolayısıyla PHN'nin, yaşlanan popülasyon ve yaşlanmayla ilişkili immün sistemi baskılayan koşulların gelişmesi ve hücresel bağışıklık yanıtında azalma nedeniyle artması beklenmektedir.

Dünya nüfusunun yaşlanması, Herpes Zoster (HZ) insidansında artışa işaret etmektedir. Ülkemizde de 2050 yılına kadar yaşlı nüfusta artış yaşanacağı öngörülmektedir.

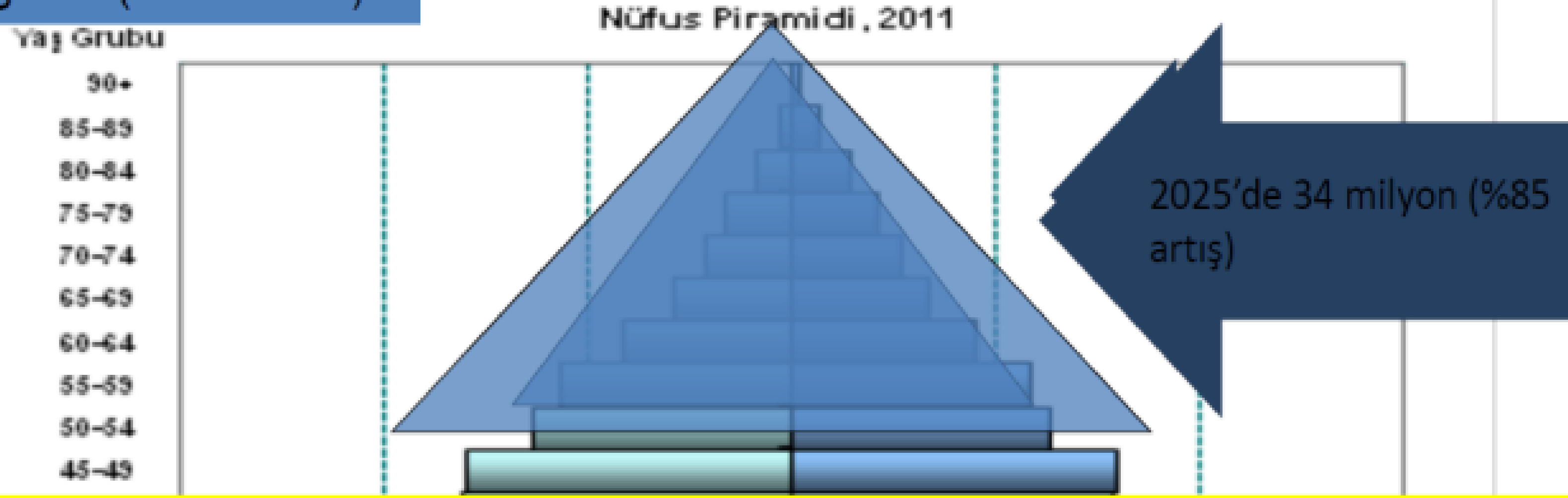
Eriřkinlerde Herpes Zoster İnsidansı Ülkemizde Yıllar İçinde Artmıştır

2011-2019 yılları arasında, >17 yaş bireylerde Herpes Zoster yıllık insidansında anlamlı artış meydana gelmiştir.

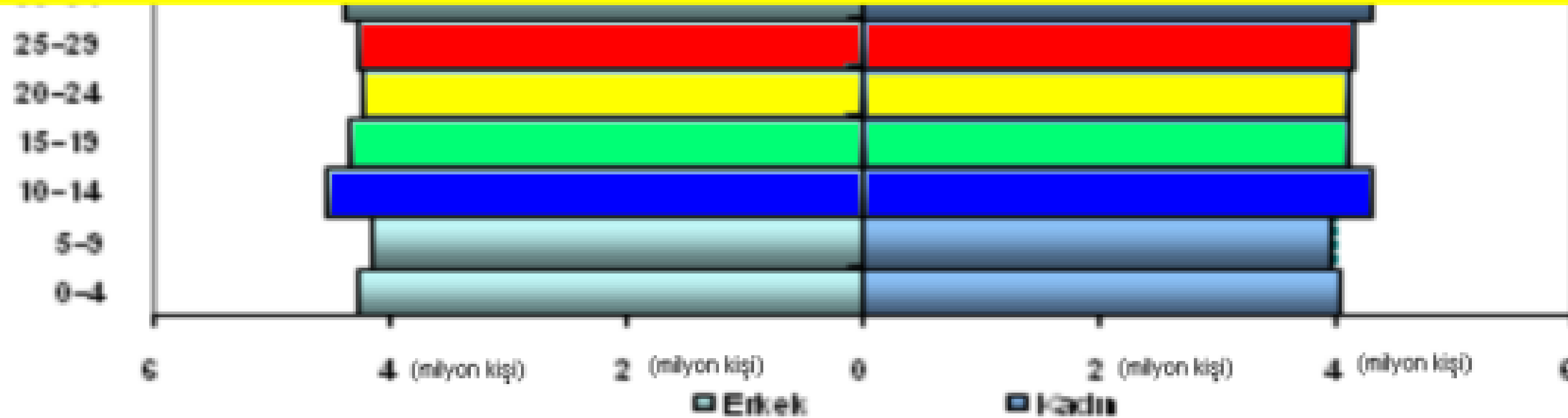

Türkiye'de 50 yaş üstü nüfus artıyor

Türkiye Nüfusu yaş dağılımı (TÜİK 2011)

Nüfus yaşlandıkça, daha fazla zoster vakasıyla karşılaşmayı bekleyebiliriz !!!

Ülkemizden bildirilen çalışmalara göre her 5 HZ vakasından 1'inde komplikasyon görülmektedir.

Herpes zoster (HZ)
vakalarının
%13,2-%21,4'ü bir
komplikasyonla
sonuçlanmaktadır.

En sık bildirilen komplikasyon
postherpetik nevraljidir (PHN).
PHN, hastaların %5,7-58,8'inde
görölmektedir.

Herpes zoster
oftalmikus, her 20
hastadan 1'inde
görölmektedir.

Özetle

ZONA

***Erişkinlerin >90% VZV ile enfektedirler**

***Zona, ağrılı bir hastalıktır**

***Tedavide antiviraller, analjezikler, B-C vitamini kullanılır.**

***Ülkemizde ruhsatlı aşısı mevcuttur.**

***Komplikasyonlar:**

- Post-herpatik Nevralji (PHN)
- Herpes zoster oftalmikus (HZO)

ASM'de ZONA Hastasıyla Karşılaşmada Kritik Temaslar

- Polikliniğe başvuran hasta «*biten raporlu ilaçlarımı yazdırmaya geldim*» dediyse;
(Bir yandan ilaçları reçete ederken bir yandan da yaşını, kronik hastalıklarını ve Zona riskini gözden geçir.)
- Polikliniğe başvuran hasta «*grip aşısı reçetesi için geldim*» dediyse;
(Bir yandan ilaçları reçete ederken bir yandan da yaşını, kronik hastalıklarını ve Zona riskini gözden geçir.)
- Polikliniğe başvuran hasta **+50 yaş** ise;
(Bir yandan şikayetini dinlerken bir yandan da Zona riskini gözden geçir.)

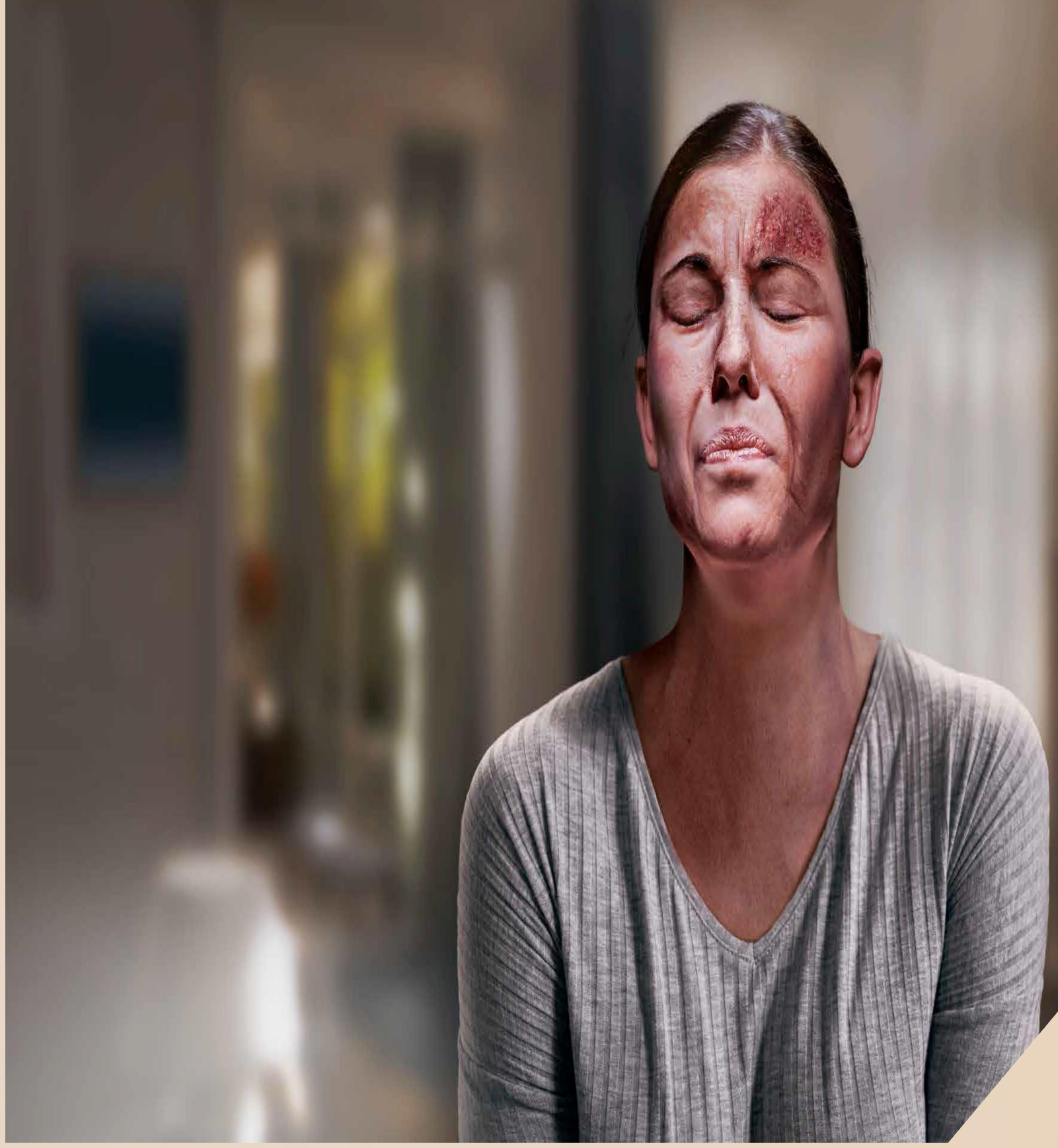
**Lütfen T.C. Kimlik
Numaranızı Giriniz...**

**28.10.2024
08:21:52**

Astım, Koah, Diyabet, Kalp Hastalığınız Varsa, Zatüre ve
Zona Hastalığı Tehlikesi Altındasınız. Aşılarla ilgili bilgi
almak için Aile Hekiminize başvurunuz

**Zatürre ve Zona Hastalığı Riski
Altındasınız.**

**Aşılarla ilgili bilgi almak için Aile
Hekiminize başvurunuz.**

Teşekkürler

0 506 275 7522

volkantekayak@gmail.com

[@doktorgeziyor](https://www.instagram.com/doktorgeziyor)